

Lakialoite 69

Satu Hassi /vihr ym.: Lakialoite laeiksi energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle (HE 225/1996 vp). Hallituksen esitys heikentäisi energian verotuksen ympäristöohjaavuutta nykyiseen verrattuna poistamalla sähkön tuotannosta kokonaan päästöjen perusteella määräytyvän veron. Lisäksi energian verotuksen korotus kohdistetaan hallituksen esityksessä sosiaalisesti epäoikeudenmukaisella tavalla, koska koko teollisuus vapautetaan veron korotuksesta täysin, jolloin maksajiksi jäävät yksinomaan kotitaloudet ja palvelusektori.

Tämän aloitteen perusajatus on korottaa energiaveroa budjettiriihessä sovitulla määrällä säilyttäen energian verotuksen rakenne pääasias-
sa nykyisellään. Nykyiseen energiaveron rakenteeseen tehdään seuraavat muutokset:

1) Tuontisähkön veron mahdollinen ristiriita EU-säädösten kanssa ratkaistaan siten, että vesivoimalla tuotetun sähkön vero nostetaan yhtä suureksi kuin tuontisähkön vero. Tällöin niihin sähköntuotantomuotoihin, joilla tuotettua sähköä tosiasiallisesti myydään valtioiden rajojen yli (hiilivoima, ydinvoima, vesivoima), kohdistuu Suomessa vähintään sama verokuorma kuin tuontisähkөөn.

2) Tuontisähkön verosta voidaan myöntää vapautus tai alennus, mikäli tuontisähkөөrä kye-

tään osoittamaan tuotetuksi verottomalla energianlähteellä tai energianlähteellä, jolla Suomessa tuotettuun sähkөөn kohdistuva vero olisi tuontisähkön veroa alempi.

3) Tuotantoon kohdistuvan veron lisäksi sähköenergiasta peritään 0,5 p/kWh sähkön kulutuksen valmistevero, jonka tilittävät verkkoyhtiöt loppukuluttajille toimitetusta sähkөөstä.

4) Teollisuuden kilpailukyvyyn turvaamiseksi sähkön 0,5 p/kWh kulutusveroa ei peritä teollisuuden omissa voimalaitoksissa omaan käyttöön tuotetusta sähkөөstä. Veroa ei myöskään peritä energiavaltaisen teollisuuden tai kasvihuoneiden ostamasta sähkөөstä.

5) Kevyen polttoöljyn veroa korotetaan saman verran kuin hallituksen esityksen aikaisemmassa valmisteluvaiheessa. Tällöin suhteellinen korotus (9 p/l eli 50 %) on sama kuin pienkuluttajille myytävän sähkön keskimääräisen veron korotus (0,9 p/kWh). Korotus palautetaan hakemuksesta kasvihuoneille. Raskaan polttoöljyn vero on sama kuin hallituksen esityksessä.

Tämä malli täyttää niin hallitusohjelmassa kuin hallituksen periaatepäätöksissä energiaveromallille asetetut kriteerit paremmin kuin hallituksen eduskunnalle antama esitys.

YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksen ristiriita hallitusohjelman kanssa

Hallitus viittaa energiaveroesityksensä perusteluissa 21.12.1995 tekemäänsä periaatepäätökseen sekä budjettiriihessä 1996 tehtyyn pää-

tökseen. Molemmissa päätöksissä puhutaan sähkön verotuksen painopisteen siirtämisestä sähkön tuotannosta sähkön kulutukseen. Molemmissa päätöksissä korostetaan kuitenkin myös ympäristöohjaavuutta ja kotimaisen polttoaineen aseman turvaamista. Selkeimmin hallituk-

sen energiaveroesitys on ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa todetaan: *"Työhön kohdistuvien verojen alentamista kompensoidaan merkittävässä määrin ympäristöveroilla. Veromalli laaditaan sellaiseksi, että verotus kannustaa energian säästöön ja ympäristölle haitallisten päästöjen vähentämiseen sekä tukee työvaltaisten ja uuden teknologian alojen kehittymistä eikä vaikeuta Suomen vientiä."*

Hallituksen esittämä veromalli täyttää hallituksen tekemissä periaatepäätöksissä asetetuista kriteereistä vain painopisteen siirtämisen sähkön tuotannon verotuksesta kulutuksen verotamiseen. Tämän tavoitteen hallituksen esitys täyttää äärimmäisellä mahdollisella tavalla eli poistamalla sähkön tuotantoon kohdistuvat päästöverot kokonaan.

Sen sijaan hallitusohjelman velvoitteita ja hallituksen omien periaatepäätösten lausumia ympäristöohjaavuuden säilymisestä hallituksen esittämä veromalli ei täytä.

Hallituksen esittämän veromallin keskeisimmät puutteet ovat seuraavat:

1) Erillisessä sähköntuotannossa ympäristöohjaavuus poistuu kokonaan, lukuun ottamatta pieniä määräaikaikaisiksi esitettyjä poikkeuksia ns. pienvoiman tuotannossa. Malli antaa kaikkein suurimman veroedun kivihiihilauhdevoimaloissa tuotetulle sähkölle. Myös ydinvoimalla tuotetun sähkön asema paranee. Teollisuuden voimalaitoksissa kotimaisista biopohjaisista prosessijätteistä tuotetun sähkön verotusta hallituksen esitys korottaa eniten. Myös maakaasulla tuotetun sähkön verokuorma kasvaa.

Toisin sanoen hallituksen esittämä veromalli kannustaa ennen muuta uusien kivihiihilauhdevoimalaitosten rakentamiseen. Se myös vähentää kannustetta sellaisiin teollisuuden investointeihin, joissa energianlähteenä käytetään biomassapohjaisia polttoaineita ja prosessijätteitä.

Kaiken kaikkiaan hallituksen esitys merkitsee sekä maakaasuun että uusiutuvaan kotimaiseen energiaan perustuvien sähköntuotantomuotojen kehityksen hidastamista maassamme — siis juuri niiden toisaalta työvaltaisten ja toisaalta uuden tekniikan alojen, joiden kehittämistä hallitusohjelmassa on sovittu tuettavaksi.

2) Veromalli syrjii energiataloudellisesti järkevää yhdistettyä sähkön- ja lämmöntuotantoa. Sähköntuotannon vapauttaminen polttoaineverosta edellyttää yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon polttoaineen jakamista sähkön ja lämmön tuotantoon kuluvaan katsottaviin osiin. Tämä jako on väistämättä mielivaltaisen.

Hallitus esittää sitä tehtäväksi tavalla, joka syrjii yhdistettyä tuotantoa.

Lauhdevoimalaitosten sähköntuotannossa syntyvä, vesistöön ajettava hukkalämpö on hallituksen esityksessä verotonta. Sen sijaan sähköntuotannon yhteydessä tuotettu ja hyödyksi käytetty lämpö on verollista, vieläpä siten, että lämmöntuotannon osalle luettava osa polttoaineesta on kohtuuttoman suuri. Tämä on sitäkin omituisempaa, kun Suomi kuuluu maailman edelläkävijöihin ympäristöystävällisessä yhdistetyssä sähkön- ja lämmöntuotannossa.

Asiaa valaisee seuraava esimerkkilaskelma. 1 000 MWh:n polttoaine-energiasta voidaan yhdistetyssä sähköntuotannossa tuottaa 300 MWh sähköenergiaa ja 600 MWh lämpöenergiaa. Jos 300 MWh sähköenergiaa tuotetaan erillisesti lauhdevoimalaitoksessa, siihen tarvitaan noin 750 MWh polttoaine-energiää. Oikeudenmukainen lämmöntuotannon osuus olisi näiden kahden polttoainemäärän ero eli polttoainemäärä, jonka energiasisältö on $1\,000 - 750 = 250$ MWh. Hallituksen esityksen mukaan lämmöntuotannon osuudeksi laskettaisiin esimerkiksi tapauksessa kuitenkin yli kaksinkertainen määrä eli $1,05 \times 600 \text{ MWh} = 630 \text{ MWh}$ vastaava polttoainemäärä.

3) Hallituksen esitys nostaa voimakkaasti biomassalla, turpeella ja tuulella tuotetun sähkön verotusta. Tämän kompensoimiseksi hallitus esittää ns. pienvoimantuotannon tukea tuulivoimaloille, puuta ja turvetta käyttäville alle 20 MW:n lämmitysvoimaloille sekä alle 1 MW:n pienvesivoimaloille. Tuki olisi kuitenkin määrällinen. Kolmen vuoden määräajan jälkeen myös pienimuotoisesti kotimaisella ja uusiutuvalla energialla tuotetun sähkön verorasitus kasvaisi oleellisesti ja vastaavasti kilpailukyky heikkenisi.

Suomen sähköntuotannossa merkittävimmät biomassaa käyttävät voimalaitokset eivät kuitenkaan ole erillisiä lämmitysvoimalaitoksia, vaan teollisuuden voimalaitoksia, joissa käytetään polttoaineina esim. puun kuorta ja puuperäisiä prosessijätteitä. Vuonna 1994 teollisuuden energiankulutus oli kaiken kaikkiaan 8 031 000 öljytonniekvivalenttia. Tästä jätepuun ja jäteliemien osuus oli 3 501 000 toe, eli peräti 44 %. Tämäntyyppiseen käyttöön liittyy myös oleellinen osa biomassan energiakäytön lisäämismahdollisuuksista maassamme. Näistä polttoaineista ei nyt makseta polttoaineveroa. Hallituksen esityksen mukaan teollisuuden voimalaitoksissa biomassalla tuotettu sähkö tulee

täyden sähköveron alaiseksi. Tämä ei lopeta tätä edullista sähköntuotantoa nyt olemassa olevissa laitoksissa, mutta muutos heikentää oleellisesti kannustetta investoida biomassapohjaisen sähköntuotannon kasvattamiseen.

4) Hallitusohjelmassa on päätetty toteuttaa energiaverojen korotukset siten, ettei Suomen vientiä vaikeuteta. Budjettiriihessä päätettiin laatia energiaveromalli sellaiseksi, että sillä ei heikennetä kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä. Hallituksen esityksessä myös tämä on tulkitu äärimmäisellä mahdollisella tavalla siten, että koko teollisuus vapautetaan koko korotuksesta. Tämä ei ole perusteltua. Helpotus tulee rajata pelkästään energiavaltaiseen teollisuuteen, koska vain sen kilpailukyvyllä energiavero korotuksella on todellista merkitystä. Myöskään energiavaltaiselle teollisuudelle ei ole syytä myöntää helpotusta koko veronkorotuksesta, sillä myös teollisuus hyötyy energiavero korotukseen liittyvästä tuloveron alennuksesta palkankorotuspaineiden alenemisena. Se, ettei teollisuuden energian verotusta koroteta lainkaan, vesittää veromuutoksen perusajatuksen, joka on kannustaminen työvoiman käyttöön muuttamalla työn ja muiden tuotannon tekijöiden verotuksen suhdetta. Aivan valmistelun loppuvaiheessa teollisuuden maksettavaksi tulevaa sähköveroa vielä alennettiin 1,8 pennistä 1,6 penniin kilowattituntia kohden ja muiden kuluttajien sähköveroa vastaavasti korotettiin 3,1 pennistä 3,2 penniin.

5) Hallituksen esitys on äärimmäisen monimutkainen ja hallinnollisesti vaikea toteuttaa, koska sähkön verotus on kaksiportainen ja koska yhdistetyssä sähkö- ja lämmöntuotannossa polttoaineet on jaettava sähkön ja lämmön osalle.

Sähkön tuontiveron mahdollinen ristiriita EU-säädösten kanssa

Asian valmistelussa yksi keskeisimmistä perusteluista on ollut se, että nyt käytössä oleva tuontisähkön vero saattaa olla EU-säädösten kanssa ristiriidassa. EU:n komissio on kirjeellään 23.11.1995 pyytänyt Suomelta selvitystä tästä asiasta. Uudenmaan lääninoikeus on Outokumpu Oy:n vireille paneman asian perusteella 30.5.1996 pyytänyt EY-tuomioistuimelta ennakkoratkaisua siitä, onko tuontisähkön valmisteveroa pidettävä vaikutuksiltaan tuontitullia vastaavana maksuna tai muiden jäsenvaltioiden tuotteita syrjivänä verona.

Hallituksen esityksessä tuontisähkön veron ongelmallisuus on ratkaistu siten, että sähköntuotantoon liittyvät verot poistetaan kokonaan ja kaikelle, niin kotimaassa tuotetulle kuin ulkomailta tuodulle sähkölle asetetaan yleinen kuluvero. EU:n taholta tulleista asioita koskevista kyselyistä on kuitenkin käynyt ilmi, että ongelmallisena EU:ssa pidetään nimenomaan kotimaisen tuotannon suosimista eli sitä, että osalle kotimaassa tuotettua sähköä verokuorma on tuontisähkön veroa alhaisempi. Tuontisähkön verotuksen ongelma on näin ollen mahdollista ratkaista myös toisella tavalla. Nykyisen veromallin selvin ongelmakohta on se, että vesivoimalla tuotetun sähkön vero on vain 0,4 p/kWh. Vesivoiman osuus sekä Ruotsin että Norjan sähköntuotannosta on suuri. Tuontisähkön vero, 2,2 p/kWh, ylittää selvästi kotimaisen vesivoiman veron. Tässä esityksessä kotimaisen vesivoimasähkön vero korotetaan samalle tasolle kuin tuontisähkön vero, jolloin syrjintä poistuu.

Lakialoitteen veromalli

Tässä lakialoitteessa esitettävä veromalli on seuraava:

1) Energian ympäristöveron rakenne säilytetään pääosin entisellään. Tähän rakenteeseen tehdään korotus, jolla kerätään budjettiriihessä sovitut 900 milj. mk.

2) Tuontisähkön veron mahdollinen ristiriita EU-säädösten kanssa ratkaistaan siten, että vesivoimalla tuotetun sähkön vero korotetaan samaksi kuin tuontisähkön vero. Näin tuontisähkön vero ei ole suurempi kuin Suomessa vesivoimalla, hiilellä tai ydinvoimalla tuotetun sähkön vero. Rajojen yli myytävä sähkö on pääasiassa näillä tavoilla tuotettua. Jos tuontisähkön myyjä pystyy osoittamaan tuodun sähkön tuotetuksi Suomessa verottomilla energianlähteillä (hake, tuuli, pienvesivoima), tuontiveroa ei peritä. Vastaavasti tuontisähkön veroa voidaan alentaa, jos myyjä pystyy osoittamaan tuodun sähkön tuotetuksi energianlähteellä, jonka verosta Suomessa tuotetulle sähkölle aiheutuva verokuorma on tuontisähkön veroa pienempi (maakaasu ja turve). Tällaista tuontisähköä verotetaan määrällä, joka on yhtä suuri kuin vastaavalla tavalla Suomessa tuotettuun sähköön kohdistuva verokuorma. Tässä tapauksessa tuontisähkön vero energiayksikköä kohden saadaan kertomalla kyseisen polttoaineen suomalainen ympäristövero polttoaineen energiayksikköä kohden ker-

toimella 2,5. Jos siis tuontisähkö osoitetaan tuotetuksi esimerkiksi turpeella, sen tuontivero saadaan yhtälöstä: $\text{vero/kWh (sähkö)} = 2,5 \times \text{turpeen vero/kWh (polttoaine-energia)}$. Näiden tuontisähkön verotusta koskevien täsmennysten merkitys jäänee lähinnä periaatteelliseksi, koska valtaosa sähköstä tuotetaan naapurimaissamme joko vesi-, ydin- tai hiilivoimalla.

3) Kuten hallituksen esityksessäkin, otetaan käyttöön kulutukseen kohdistuva sähkövero. Veron suuruus on kuitenkin vain 0,5 p/kWh. Sen maksaa verkkoyhtiö loppukuluttajille toimittamastaan sähköstä. Veroa ei suoriteta kasvihuoneille eikä energiavaltaiselle teollisuudelle myydystä sähköstä. Teollisuusyritysten kohdalla kriteerinä käytetään sitä, että laitos ostaa sähkönsä 110 kV liittymän kautta. Veroa ei myöskään peritä teollisuuden omassa voimalaitoksissa omaan käyttöön tuotetusta sähköstä.

4) Koska sähköntuotannon polttoaineisiin kohdistuu kotimaisia ja uusiutuvia energianlähteitä suosiva ympäristövero, erillistä kotimaisen ja uusiutuvan energian tukea ei tarvita, lukuun ottamatta alle 1 MVA vesivoiman vapauttamista verosta.

5) Tärkein helpotus teollisuudelle tässä mallissa on se, että teollisuuden omassa voimalaitoksissaan omaan käyttöön verottomilla polttoaineilla (esim. puuperäinen prosessijäte) tuottamaan sähköön ei kohdisteta yleistä sähköveroa, toisin kuin hallituksen esityksessä. Teollisuuden käyttämien verollisten polttoaineiden vero nousee 5 % kuten muillakin, lukuun ottamatta kevyttä ja raskasta polttoöljyä, joista ensin mainittua teollisuus käyttää vähän ja viimeksi mainitun veroa korotetaan saman verran kuin hallituksen esityksessä. Toinen helpotus teollisuudelle on se, että energiavaltainen teollisuus ei maksa sähkön kulutusveroa (0,5 p/kWh). Energiavaltaisen teollisuuden käyttämän sähkön tuotantoon kohdistuva veron korotus jää näin ollen vajaaseen puoleen (0,4 p/kWh) siitä korotuksesta, joka kohdistuu muihin kuluttajiin (0,9 p/kWh). Kuten hallituksen esityksessäkin, helpotus edellyttää sitä, että kyseiseen käyttöön menevä sähkö mitataan erikseen.

6) Kevyen ja raskaan polttoöljlyn veroa korotetaan kuten hallituksen esityksessä, jolloin kevyen polttoöljlyn vero nousee noin 50 %. Tällöin kevyttä polttoöljyä lämmitykseen käyttäviin kohdistuva suhteellinen korotus on sama kuin pienkuluttajien ostaman sähkön veron korotus (keskimäärin 0,9 p/kWh). Edellä lueteltujen korotusten kertymä on seuraava:

vesivoiman veron korotus	220 milj. mk
kulutuksen sähkövero	250 milj. mk
raskaan polttoöljlyn veron korotus	10 milj. mk
kevyen polttoöljlyn veron korotus	340 milj. mk
Yhteensä	820 milj. mk

Näin ollen muiden verotasojen korotuksella jää tehtäväksi 80 milj. mk:n eli 5 %:n korotus. Verojen taso muodostuu seuraavaksi:

	1996	1997
Kivihiili, mk/t	116,1	121,9
Raskas polttoöljy, p/kg (kuten hallituksen esitys)	18,6	22,1
Kevyt polttoöljy, p/l	18,0	29
Kaasu, p/m ³	5,6	5,9
Turve, mk/MWh	3,5	3,7
Vesivoima, mk/MWh	4	23
Ydinvoima, mk/MWh	24	25
Sähkön tuonti, mk/MWh	22	23

Mallilla saavutettavat edut

Esittämällämme veromallilla saavutetaan seuraavat edut hallituksen esitykseen verrattuna:

1) Ympäristöohjaavuus säilyy kaikessa sähköntuotannossa, myös sähkön erillistuotannossa. Sähkön ostajan kannalta seuraavilla energianlähteillä tuotetun sähkön kilpailuasema säilyy nykyisen verorakenteen mukaisena: hiili, ydinvoima, tuontisähkö, maakaasu, turve, biomassa ja tuuli. Energian ympäristöveron korotus jyrkentäisi näiden sähköntuotantomuotojen veroeroja nykyisestä hieman. Yli 1 kVA vesivoimaloissa tuotetun sähkön vero nousisi tuntuvasi. Vesivoimalla tuotetun sähkön rajahinta on kuitenkin niin pieni, että veron korotus ei vaikuta jo olemassa olevilla vesivoimaloilla tuotettavan sähköenergian määrään. Ks. jäljempänä olevat taulukot ja kuvat.

2) Veromalli on yksinkertaisempi kuin hallituksen esitys. Yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa ei tarvitse toteuttaa kömpelöä, mutkikasta ja mielivaltaista polttoaineen jakoa erillisiin sähkön ja lämmön osuuksiin.

3) Veromalli on sosiaalisesti oikeudenmukaisempi, koska myös teollisuus osallistuu energian veron korotuksen maksamiseen.

4) Vero suosii kotimaisia ja uusiutuvia energianlähteitä hallituksen esitystä tehokkaammin ja näin ollen tukee kotimaisten polttoaineiden käyttöön liittyvää työllisyyttä.

Näiden etujen lisäksi esittämämme veromalli täyttää myös seuraavat vaatimukset:

1) Tuontisähkön vero ei syrji ulkomailta tuotua sähköä.

2) Teollisuuden ja kotimaisen kasvihuoneviljelyn kilpailukyky ei vaarannu. Teollisuudelle myönnettävät helpotukset ovat riittäviä estämään teollisuuden kilpailukyyn heikkenemisen. Teollisuushan toisaalta myös hyötyy tuloveron alennuksesta, joka energiaveron korotuksella rahoitetaan.

Kaiken kaikkiaan esittämämme veromalli täyttää hallituksen esitystä paremmin kaikki hallitusohjelmassa ja hallituksen periaatepäätöksissä mainitut kriteerit:

sähkön verotusta yhtenäistetään ja sen painopiste siirtyy lievästi sähkön kulutuksen suuntaan, sähköntuotannon ympäristöohjaavuus säilyy, teollisuuden kilpailukykyä huolehditaan, kotimaisen uusiutuvan polttoaineen käyttöä kannustetaan ja

tuontisähkön verotukseen liittyvä EU-juridinen ongelma ratkaistaan.

Eri esitysten vaikutus veroeroihin

Seuraavassa vertaillaan sitä, miten hallituksen esitys ja tämä ehdotus muuttaisivat erilaisten energiantuotantomuotojen veroja ja veroeroja:

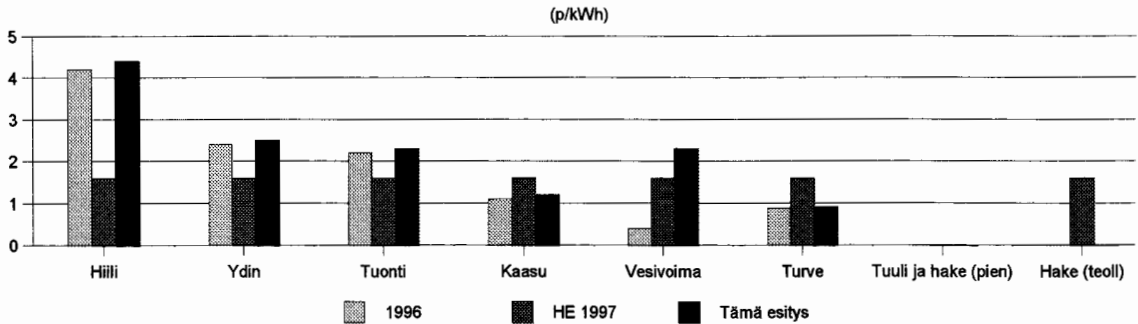
Erillisen sähköntuotannon verot (p/kWh)
(Kuva 1)

	1996	HE 1997	Tämä aloite
Hiililauhde	4,2	1,6	4,4
Ydinvoima	2,4	1,6	2,5
Tuontisähkö	2,2	1,6	2,3
Maakaasu	1,1	1,6	1,2
Vesivoima	0,4	1,6	2,3
Turve	0,88	0—1,6	0,92
Tuuli ja hake (pien)	0	0	0
Hake (teoll.)	0	1,6	0

(Oletus: hiili- ja turvevoimaloiden kulutussuhde 2,5, kaasuvoimalan 2,0)

Kuva 1

Erillisen sähköntuotannon verot

Erillisen sähköntuotannon veroerot (p/kWh) (Kuva 2)

	1996	HE 1997*	Tämä aloite
Hiili-hake (pien.)	4,2	1,6	4,4
Hiili-hake (teoll.)	4,2	0	4,4
Hiili-turve	3,3	0 (—1,6)	3,5
Hiili-maakaasu	3,1	0	3,2
Ydin-turve	1,5	0 (—1,6)	1,6
Ydin-maakaasu	1,3	0	1,3

* Teollisuuden maksamat verot, muille kuluttajille tulevat verot ovat hallituksen esityksessä 1,6 p/kWh näitä korkeammat.

Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon verot

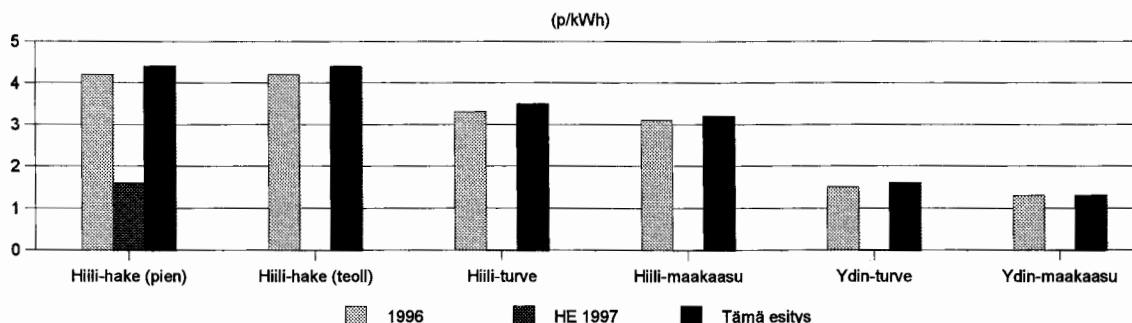
Vertailu 1: 1 MWh:n polttoaine-energiasta tehdään 300 kWh sähköenergiaa ja 600 kWh lämpöenergiaa (Kuva 3)

	1996	HE 1997*	Tämä aloite
Hiili, mk	16,4	19,8	17,2
Turve, mk	3,5	7,4	3,7
Veroero hiili-turve, mk	12,9	12,4	13,5

* Teollisuuden maksama vero, muille kuluttajille sähkön osalta tuleva vero on 1,6 p/kWh tätä korkeampi. Tämä ei vaikuta vertailtavien vaihtoehtojen veroeroon.

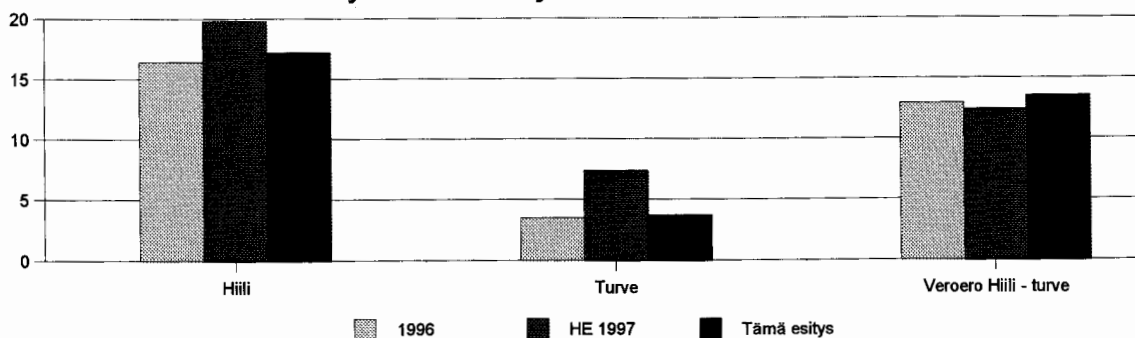
Kuva 2

Erillisen sähköntuotannon veroerot

Kuva 3

Yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon verot

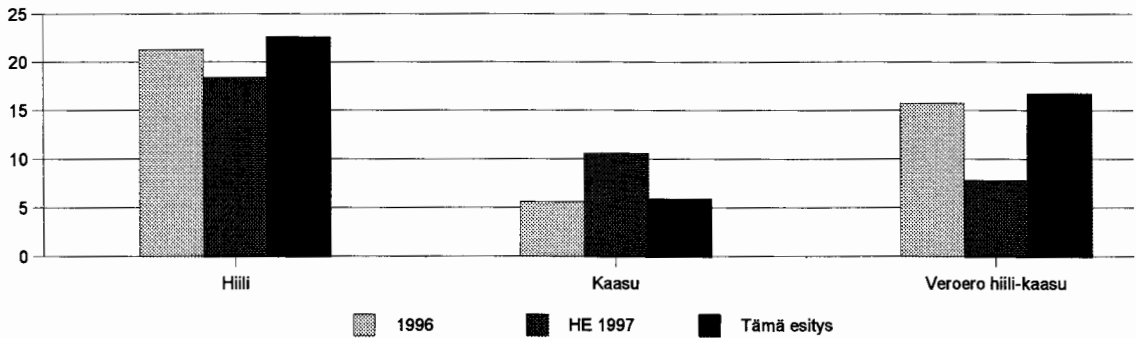
Vertailu 2: Tuotetaan 450 kWh sähköenergiaa ja 450 kWh lämpöenergiaa polttoaineena joko kaasukombikaukolämpövoimalassa tai hiilikaukolämpövoimalan (225 kWhe + 450 kWht) ja hiililauhteen (225 kWhe) yhdistelmällä. Kaasua kuluu 1 MWh ja hiiltä 750 kWh + 562 kWh = 1,312 MWh. (Kuva 4)

	1996	HE 1997*	Tämä esitys
Hiili, mk	21,3	18,4	22,6
Kaasu, mk	5,6	10,6	5,9
Veroero hiili- kaasu, mk	15,7	7,8	16,7

* Teollisuuden maksama vero, muille kuluttajille sähkön osalta tuleva vero on 1,6 p/kWh korkeampi. Tämä ei vaikuta vertailtavien vaihtoehtojen veroeroon.

Kuva 4

Vero, mk/(450 kWh sähköä + 450 kWh lämpöä)

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1472/1994) 2 §:n 2 momentti, 9 §:n 3 ja 4 kohta, 10 §:n 1 momentin 1 kohta ja lain liitteenä oleva verotaulukko,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti 30 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (901/1995) ja verotaulukko osittain muutettuna 1 päivänä joulukuuta 1995 annetulla lailla (1342/1995), sekä *lisätään* lakiin uusi 10 a § ja sen edelle uusi väliotsikko seuraavasti:

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

9 §

Valmisteverottomia ovat, sen lisäksi, mitä valmisteverotuslaissa säädetään:

3) Polttoaineet, jotka käytetään teollisessa tuotannossa raaka- tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistuksessa; ja

4) tullihallituksen määräämillä ehdoilla polttoaineet, jotka luovutetaan Suomen aluevesien ulkopuolella pyyntiä harjoittavan kalastusaluksen polttoaineeksi.

10 §

Huoltovarmuusmaksuttomia ovat, sen lisäksi mitä valmisteverotuslaissa verottomiksi säädetään:

1) edellä 9 §:n 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetut polttoaineet;

Veron palauttaminen ammattimaisille kasvihuoneviljelijöille

10 a §

(Kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Liite

VEROTAULUKKO

Tuote	Tuoteryhmä	Perusvero	Lisävero	Huoltovarmuusmaksu
Tuoteryhmät 1—8 kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp				
Kevyt polttoöljy p/l	9	8,3	18,6	2,1
Tuoteryhmä 10 kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp				

2.

Laki**sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset

1 §

Sähköstä, kivihiilestä, polttoturpeesta ja maakaasusta on suoritettava valtiolle valmisteverona perusveroa ja lisäveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

(2 mom. kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

2 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *sähköllä* tullitariffin nimikkeeseen 2716 kuuluvaa liitteenä olevassa verotaulukossa mainittua sähköenergiaa;

(2—4 kohta kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

(5 ja 6 kohta kuten 6 ja 7 kohta hallituksen esityksessä 225/1996 vp);

7) *teollisuudella* mineraalien kaivuuta sekä tarvan valmistusta ja jalostusta teollisesti;

8) *energiavaltaisella teollisuudella* teollisuuslaitoksia, jotka on liitetty verkkoon 110 kV liittymän välityksellä. Energiavaltaiseen teollisuuteen rinnastetaan myös ammattimainen kasvihuoneviljely.

3 §

(Kuten hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

4 §

Valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on suoritettava tämän lain liitteenä olevan verotaulukon mukaan.

Sähkön kulutuksen valmisteveroa ei suoriteta sähköstä, joka käytetään energiavaltaisessa teollisuudessa ja joka voidaan sinne toimittaessa erikseen mitata.

Sähköverovelvollisuus

5 §

Sähkön kulutuksen valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua on velvollinen suorittamaan:

1) verkonhaltija;

2) se, joka ansiotoiminnassaan tuottaa sähköä (*sähköntuottaja*);

3) muu kuin verkonhaltija, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa sähköä toisesta jäsenvaltiosta tai tuo maahan sähköä yhteisön ulkopuolelta, jos sähkö ei kulje sähköverkon kautta Suomessa.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, sähkön kulutuksen valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua ei kuitenkaan ole suoritettava sähköstä, joka tuotetaan alle kahden megavolttiampeerin tehoisessa generaattorissa ja jota ei siirretä verkonhaltijan sähköverkkoon. Veroa ja maksua ei ole suoritettava aluksessa, junassa, autossa tai muussa kuljetusvälineessä tuotetusta, sen omaan käyttöön tulevasta sähköstä. Sähkön kulutuksen valmisteveroa ei myöskään ole suoritettava sähköstä, joka tuotetaan teollisuuslaitoksen yhteydessä toimivassa voimalaitoksessa teollisuuslaitoksen omaan käyttöön.

6 §

Sähkön tuotannon valmisteveroa on velvollinen suorittamaan:

1) se, joka Suomessa tuottaa ydin- tai vesivoimalla sähköä yli yhden megavolttiampeerin generaattorilla;

2) se, joka ansiotoiminnassaan vastaanottaa yhteisöstä tai sen ulkopuolelta sähköä.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, sähkön tuotannon valmisteverosta voidaan hakemuksesta vapauttaa yhteisöstä tai sen ulkopuolelta vastaanotettu sähköenergia, jos sähkön maahantuoja osoittaa, että sähköenergia on tuotettu energianlähteellä, joka Suomessa tapahtuvassa tuotannossa on vapautettu verosta.

Sen estämättä, mitä edellä 1 momentissa säädetään, yhteisöstä tai sen ulkopuolelta vastaanotetun sähköenergian tuotannon valmistevero voidaan hakemuksesta alentaa määrään, joka on 2,5 kertaa sähköenergian tuottamiseksi käytetyle polttoaineelle Suomessa asetettu vero polttoaineen energiasäilytyksikköä kohden, jos sähkön maahantuoja osoittaa, että sähköenergia on tuotettu polttoaineella, jonka käyttäminen Suomessa tapahtuvassa tuotannossa johtaisi tuontiveroa alhaisempaan veroon.

Sähkön valmisteveron määräämisen perusteet

7 §

Sähkön kulutuksen valmistevero ja huoltovarmuusmaksu määrätään kultakin verokaudelta verotaulukon mukaisena siitä sähkön määrästä,

- 1) jonka verkonhaltija luovuttaa kulutukseen;
- 2) jonka edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen ottaa vastaan tai tuo maahan.

Sähkön tuotannon valmistevero määrätään kultakin verokaudelta siitä nettoenergiamäärästä, joka verokauden aikana on tuotettu.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, kulutukseen luovutettuna sähkön määränä voidaan pitää sitä määrää, jonka verkonhaltija suoraan tai myyntiyhtiön kautta veloittaa sähkön käyttäjää siirron yhteydessä. Yhdelle tai useammalle verokaudelle kuuluva vero voidaan tällöin kohdistaa sille verokaudelle, jonka aikana sähkön käyttäjää veloitetaan toimitetusta tai toimitettavasta sähköstä. Jos sähkön veroa on tällöin muutettu, veroa on suoritettava kuitenkin sen mukaan kuin sähköä on kulutukseen toimitettu.

Verokautena pidetään kalenterikuukautta.

Sähkön verottomuus

8 §

Sähkön kulutuksen valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua ei ole suoritettava sähköstä,

- 1) jonka verkonhaltija siirtää toiselle;
- 2) jonka edellä 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu sähköntuottaja luovuttaa sähköverkoluvan alaiseen sähköverkkoon;
- 3) joka luovutetaan yhteisön ulkopuolelle tai toimitetaan muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi.

Sähkön tuotannon valmisteveroa ei ole suoritettava Suomessa ydin- tai vesivoimalla tuotetusta sähköstä, jonka sähkön tuottaja itse vie yhteisön ulkopuolelle tai toimittaa muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutettavaksi.

Sähköverovelvollisen rekisteröityminen

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettun verkonhaltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus verovelvolliseksi rekisteröitymistä varten verkonhaltijan kaupparekisterin mukaisen kotipaikan piiritullikamarille. Niin ikään edellä 6 §:n 1 mo-

mentin 1 kohdassa tarkoitettun sähköntuottajan on tehtävä vastaavanlainen ilmoitus laitoksen sijaintipaikan piiritullikamarille.

Rekisteriä pitää tullihallitus.

Edellä 1 momentissa mainittuun verkonhaltijaan ja 2 momentissa mainittuun sähköntuottajaan sekä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun verovelvolliseen sovelletaan muutoin soveltuvin osin valmisteverotuslain rekisteröityä elinkeinonharjoittajaa koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta mainitun lain 8 ja 9 §:ää, ellei tässä laissa toisin mainita.

Kivihiili

10 §

(Kuten 11 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

11 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on

- 1) kivihiili, jota käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavarain valmistuksessa;

- 2) kivihiili, jonka valtuutettu varastonpitäjä toimittaa muualle yhteisön alueelle kuin Suomessa kulutukseen luovutettavaksi.

(2 ja 3 mom. kuten 12 §:n 3 ja 4 mom. hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

12 §

(Kuten 13 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

13 §

Jos valtuutettu varastonpitäjä ei voi tehdä 12 §:ssä tarkoitettua vähennystä veroilmoituksessaan, hänellä on oikeus hakemuksesta saada takaisin kivihiilestä liikaa suoritettu valmistevero palautuksena.

(2 ja 3 mom. kuten 14 §:n 2 ja 3 mom. hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Poltto- turve

14 §

Se, joka käyttää poltto- turvetta sähkön ja lämmön tuottamiseen enemmän kuin 25 000 megawattituntia kalenterivuodessa, on velvollinen suorittamaan koko käyttämästään poltto- turvemäärästä valmisteveroa verotaulukon mukaisesti.

15 §

Vero määrätään polttoturpeesta kultakin verokaudelta sinä päivänä voimassa olevien säännösten mukaan, jona polttoturpe on käytetty 14 §:ssä mainittuun tarkoitukseen. Verokautena pidetään kalenterikuukautta.

16 §

Edellä 14 §:ssä tarkoitetun käyttäjän on tehtävä käyttöpaikan piiritullikamarille kirjallinen ilmoitus verovelvolliseksi rekisteröitymistä varten.

(2 ja 3 mom. kuten 17 §:n 2 ja 3 mom. hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

17 §

Verotuksen toimittaa se piiritullikamari, jonka alueella 14 §:ssä tarkoitetun polttoaineen käyttö tapahtuu.

18 §

Verovelvollisen on pidettävä valmisteverotusta varten sellaista kirjanpitoa, josta käy selville 14 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden käyttö ja varaston määrä sekä muut valmisteveron määrittämistä ja verotuksen valvontaa varten tarvittavat tiedot.

Maakaasu

19 §

(Kuten 20 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

20 §

Valmisteverotonta ja huoltovarmuusmaksutonta on

1) maakaasu, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka-aineena tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistukseksi;

2) maakaasu, joka käytetään energialähteenä öljynjalostusprosessissa.

21 §

(Kuten 22 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Erinäiset säännökset

22 §

Siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, sähkön, kivihiilen ja polttoturpeen valmistevero-

verovelvollisuudesta samoin kuin verovelvollisia koskevista luvista ja vakuuksista, tuotteiden veronalaisuudesta, yhteisön ulkopuolelta tuotavien tuotteiden verottamisesta, veron määrittämisen ajankohdasta, verotettavista määristä, verottomaan varastoon palautetuista tuotteista, veroilmoituksen antamisesta, veron määrittämisestä, suorittamisesta ja maksuunpanosta, muutoksenhausta, veron palauttamisesta, verovelvollisen kirjanpitovelvollisuudesta, tarkastuksesta ja tietojenantovelvollisuudesta sekä muutoinkin on soveltuvin osin voimassa, mitä valmisteverotuslaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

(2 mom. kuten 23 §:n 2 mom. hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Mitä 1 momentissa säädetään sähkön ja kivihiilen sekä 23 §:ssä maakaasun valmisteverotuksesta, koskee vastaavasti myös sähköstä ja edellä mainituista polttoaineista kannettavaa huoltovarmuusmaksua.

23 §

(1 mom. kuten 24 §:n 1 mom. hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Milloin 19 §:n 2 kohdassa tarkoitettu verovelvollinen on velvollinen suorittamaan veroa maakaasusta, tai milloin on kysymys 21 §:ssä tarkoitusta tai muusta veron palauttamisesta, maakaasun valmisteverotukseen ja veronpalautukseen sovelletaan, mitä valmisteverotuslaissa tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

24 ja 25 §

(Kuten 25 ja 26 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Voimaantulo

26 §

(Kuten 27 § hallituksen esityksessä 225/1996 vp)

Siirtymäsäännökset

27 §

Niiden, joilla kumotun lain nojalla on ollut oikeus toimia valtuutettuna varastonpitäjänä, rekisteröitynä elinkeinonharjoittajana tai jotka ovat tehneet tullilaitokselle polttoturpeen käyttöä koskevan rekisteri-ilmoituksen, ei tämän lain nojalla tarvitse hakea uudelleen sanottua lupaa tai rekisteröityä uudelleen.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaiseen verotaulukon tuoteryhmään 5 kuuluvaan tuotteeseen, joka 15 päivänä marraskuuta 1996 tai sen jälkeen, mutta ennen tämän lain voimaantuloa, on otettu vastaan Suomessa tai luovutettu vapaaan liikkeeseen Suomessa ja joka tämän lain voimaantulon jälkeen otetaan käytettäväksi polttoaineena, jos tuotteesta tämän lain nojalla ei ole suoritettu valmisteveroa ja huoltovarmuusmaksua. Verovelvollinen on tällöin tuotteen käyttäjä, jolle vero määrätään kultakin verokau-

tena pidettävältä kalenterikuukaudelta niistä tuotteista, jotka verokauden aikana on käytetty. Verovelvollisen on tehtävä veroilmoitus käyttöpaikan piiritullikamarille siten, kuin valmisteverotuslain 22 §:n 1 momentissa säädetään. Vero on suoritettava valmisteverotuslain 35 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa. Verovelvollisella on oikeus vähentää tuotteesta verotaulukon mukaan suoritettavasta valmisteverosta tuotteesta jo suoritettu valmistevero.

Liite

VEROTAULUKKO

	Tuoteryhmä	Perusvero	Lisävero	Huoltovarmuusmaksu
Sähkön kulutus p/kWh	1	0,5		0,075
Sähkön tuotanto p/kWh				
— ydinvoimalla tuotettu	2	1,6	0,9	
— vesivoimalla tuotettu	3	1,8	0,4	
— maahan tuotu	4	1,8	0,4	
Kivihiili, kivihiilibriketit, kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet; ruskohiili mk/t	5		121,9	7
Polttoturve mk/MWh	6		3,7	
Maakaasu, kaasumainen p/nm ³	7		11,8*	0,5

* Maakaasusta 1.1.1997—31.12.1999 välisenä aikana suoritettavaa veroa alennetaan 50 prosentilla.

Helsingissä 15 päivänä marraskuuta 1996

Satu Hassi /vihr
Bjarne Kallis /skl

Eva Biaudet /r
Markku Koski /kesk
Pentti Tiusanen /vas

Tarja Filatov /sd
Sirpa Pietikäinen /kok